

2. Dauranov I. We need a new strategy for the development of small and medium-sized businesses. *Bulletin of the Entrepreneur*. 2019. No. 10. Pp. 19-26.

3. Zimnikov A.M. Strategy for the development of small and medium-sized businesses. *Bulletin of the Entrepreneur*. 2018. No. 2. Pp. 17-21.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН

Леонтьєва Л.В., канд. юрид. наук, доцент

Анненко А.В., здобувач вищої освіти

Охрімова В.І., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

При розгляд і комерційних договорів велике значення має принцип свободи договору, який полягає насамперед у вільному волевиявленні сторін. Хоча контрагенти юридично рівні між собою, кожен з них має свої права та обов'язки. Іншими словами, саме ці відносини містять всі елементи, необхідні для самостійного волевиявлення та визначення необхідного кола елементів.

Питання господарських договірних відносин дуже чітко визначено в Цивільному кодексі України та Господарському кодексі України. Існує значна кількість праць на цю тему таких вчених, як А.П. Беляєва, О.А. Беяневич, О.М. Віник, А.В. Луць, В.К. Мамотова, В.С. Мартем'янов, В.В. Міраш, В.С. Щербина та інші.

Основою правового регулювання господарських договірних відносин є Цивільний кодекс України. Саме цей Кодекс регулює питання дійсності/недійсності правочинів (договорів), і ці два поняття до певної міри є тотожними. Однак Цивільний кодекс не визначає єдиного підходу до вирішення проблем господарсько-договірних відносин, що непросто, в ньому існують певні протиріччя, розбіжності і навіть неузгодженості. Це дає нам можливість стверджува-

ти, що чинне законодавство потребує подальшого вдосконалення в частині регулювання договірних правовідносин.

Внутрішня єдність і відокремленість (диференціація) правових норм, що впливає з єдності генетичних зв'язків правових норм, є необхідною умовою системної організації права [1, с. 32].

Що стосується господарських договорів, то в залежності від підстав і змісту їх укладення та загального зобов'язального права дотримуються наступних системі класифікацій. До них належать загальні умови та гарантії виконання зобов'язань, відповідальність за порушення зобов'язань, а також умови зобов'язання та місце виконання договору [2].

Закон дуже чітко визначає коло осіб, які можуть бути сторонами господарсько-договірних зобов'язань. Ці відносини характеризуються тим, що кожна сторона має взаємні права та обов'язки, визначені договором. У таких відносинах одні суб'єкти можуть мати права управління над іншими суб'єктами.

Отже можна зробити висновок, що господарські договірні відносини – це зобов'язання між суб'єктами, яке закріплене юридичним документом, містить взаємні права та обов'язки учасників (сторін) господарських відносин і спрямоване на досягнення визначеної мети.

Можна з упевненістю сказати, що господарські відносини тотожні господарським договорам і є основою виникнення господарських зобов'язань. Іншими словами, господарське зобов'язання – це господарське правовідношення, в силу якого одна сторона зобов'язується вимагати від другої сторони вчинення певної дії, передбаченої договором (передання майна, виконання роботи, надання послуги тощо), а друга сторона зобов'язується виконати певну дію (отримання товару) [3].

Таким чином, можна стверджувати, що господарські договірні відносини слід розглядати через призму інституційних ознак (критеріїв класифікації). Це є підставою стверджувати, що вони мають переважно міжгалузевий характер, про що свідчить їх використання в різних правових сферах та спільні ознаки в класифікації договорів. Однак слід зазначити, що існують і галузеві критерії класифікації, які виокремлюють та відображають особливості конкретної правової галузі (в якій укладається договір). Господарські договірні відносини як суспільні відносини містять кваліфікуючі критерії та ознаки як цивільного, так і господарського права і виконують подвійну функцію [4].

Якщо розглядати безпосередньо господарські договірні відносини (зобов'язальні відносини) в процесі господарської діяльності, то їх можна поділити на дві групи. До першої групи належать майнові відносини між суб'єктами (майново-господарські відносини) та відносини, що призводять до виникнення майнових та інших прав і обов'язків [5].

Таким чином, господарсько-правові відносини є гарантіями та засобами встановлення договірних відносин між ними. По-перше, це відносини, що виникають у процесі договірних відносин між суб'єктами, а по-друге, вони впливають на правову поведінку суб'єктів господарювання. Як наслідок, має бути сформований договірний устрій у сфері господарювання. Ці відносини мають бути публічними, відокремленими від сфери приватного права. Держава у своїй вільній якості повинна забезпечити всебічну підтримку господарсько-договірних відносин через свій вплив та органи управління. Засоби, за допомогою яких держава регулює предмет господарських договорів, закріплені в нормативно-правових актах шляхом встановлення передумов законної участі суб'єктів у договорах (наприклад, державна реєстрація, дозволи та ліцензії, додаткові обов'язкові вимоги до учасників ринку виробництва).

Перелік посилань:

1. Гаврилішин А. П., Ошурко С. М. Загальні положення про господарські договори в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право*. 2014. Вип. 24. С. 144–147.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ 2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 29.03.2024).

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ 2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 29.03.2024).

4. Ступник Я. В., Григаш Д. М. Господарський договір: поняття та особливі ознаки. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 1. С. 132 – 136.

5. Мілаш В.С. Договірне право: консп. лекцій Харків: ХНУМГ. 2018. 80 с.

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Леонтєва Л.В., канд. юрид. наук, доцент

Коньова К.А., здобувач вищої освіти

Нікітенко Д.М., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

З огляду на чинне законодавство та рівень соціально-економічного розвитку країни, Україна розвивається дуже швидко, з динамічним, реформаторським, багатозаровим та багаторівневим розвитком, але з введенням воєнного стану було виявлено низку недоліків. Вони стосуються підзвітності та прозорості, ефективності державних інституцій та їхньої реакції на зміни, спричинені воєнним станом, для забезпечення соціального зростання та розвитку.

Науковці розглядають державний фінансовий контроль як нагляд за законністю дій, як складову державного управління, як форму державного регулювання в межах компетенції органів, що здійснюють фінансовий контроль, як процес дотримання законності та доцільності, як складову-